

МЕНИДЖМЪНТ НА ЗАТЛЪСТЯВАНЕТО В ОБЩАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА

Проф. Д-р Валентина Маджова, д.м.

**Катедра по Обща медицина и клинична лаборатория
Медицински Университет - Варна**

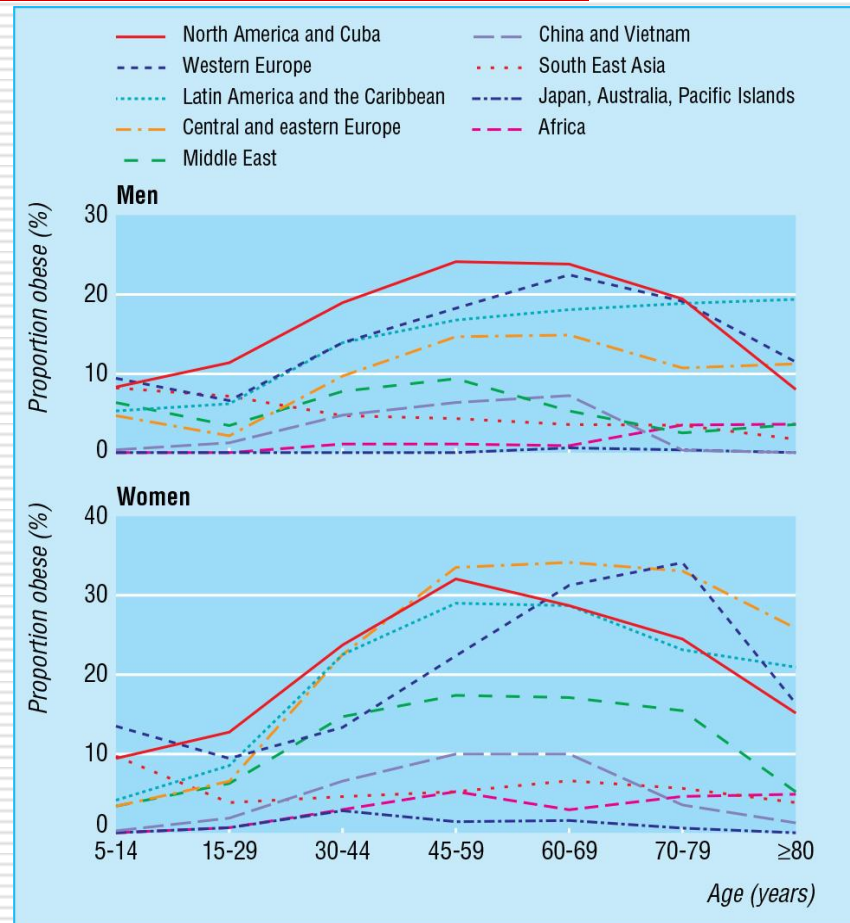
17 март 2014

Наднорменото тегло и затлъстяването засяга бедните в богатите страни и богатите в бедните страни

- ❑ Затлъстяването (З.) е мултифакторно хронично заболяване.
  - ❑ През последните десетилетия то се увеличава бързо и се разраства епидемично.
  - ❑ Изследвания сочат, че много фактори, свързани със затлъстяването повлияват смъртността и заболеваемостта при хората.
-

Разпространение на З. по света

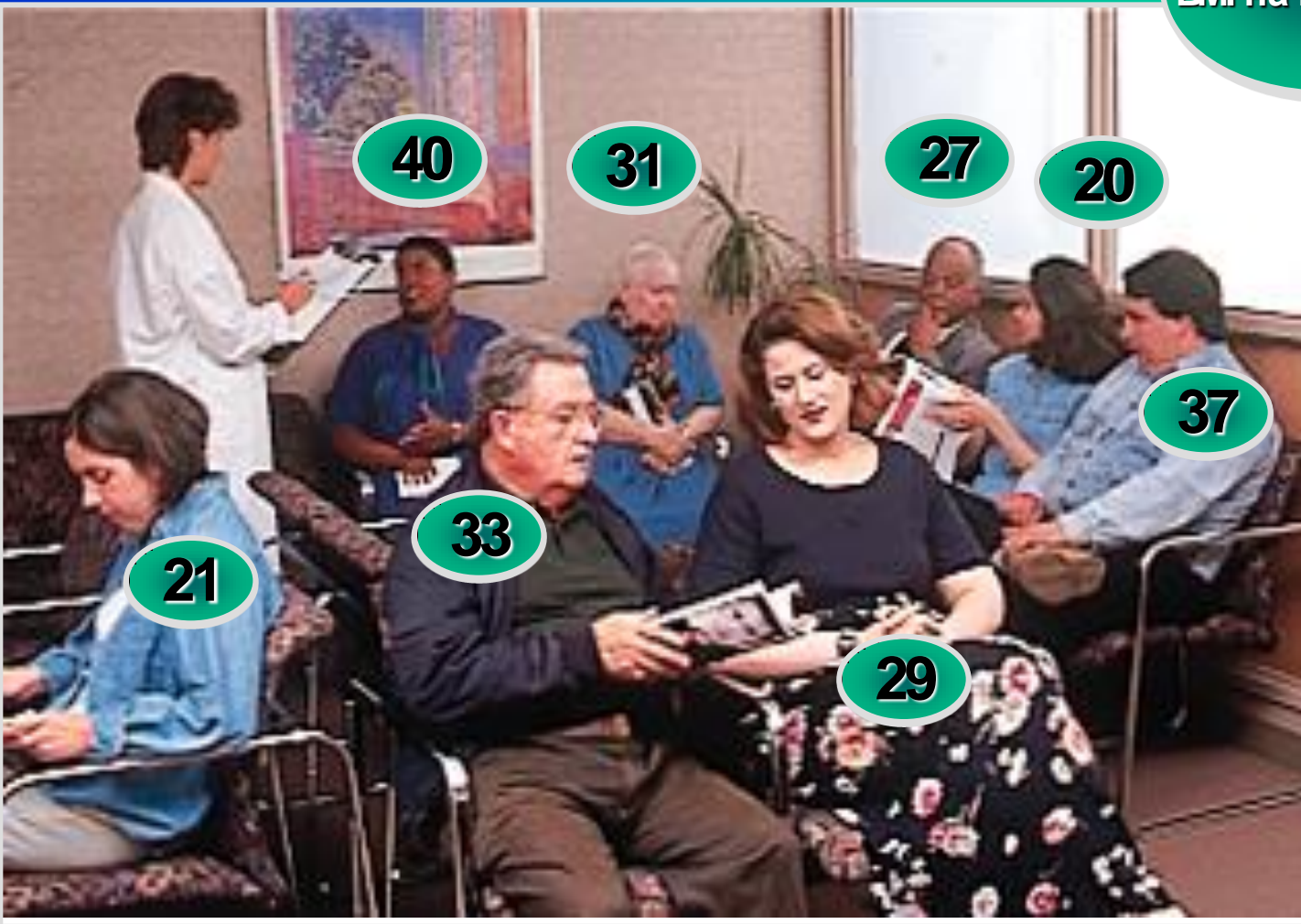
Prevalence of obesity worldwide. Adapted from Haslam et al. (BMJ 2006; 333: 640-642)

-
- Наднорменото тегло и З. са две хронични състояния, които са резултат от енергиен дисбаланс за известен период от време.
  - Причината за този дисбаланс може да се дължи на комбинацията от различни фактори и варира между отделните хора.
  - Индивидуални социални, поведенчески, културни, физиологични, метаболитни, генетични и външни фактори на средата допринасят за комплексността на епидемията от затлъстяване.
-

Мениджмънт на затлъстяването в общата практика

От къде да започнем?

Оценка на
ВМІ на пациента

Установяване на диагнозата чрез BMI

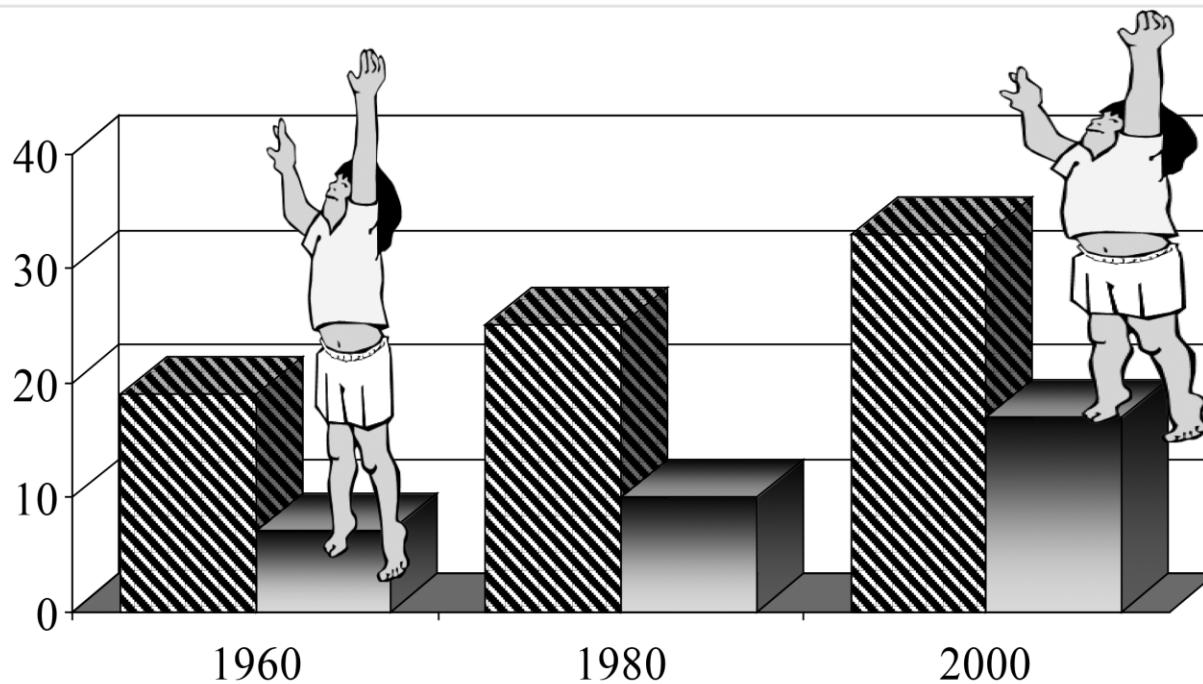

- BMI = теглото (kg)/ височината (м)²
  - Корелира добре с директното измерване на затлъстяването
  - Наднормено тегло при деца: BMI >85-ти и <95-ти перцентил
  - Затлъстяване при деца: BMI > 95-ти перцентил
  - Ако детето е < 3 години, се използва теглото към височината
-

Разпространение на З. при децата

▨ с риск от затлъстяване   ■ със затлъстяване

▨ > 85-тия персантил за BMI
■ > 95-тия персантил за BMI

Source: U.S. Centers for Disease Control; Ogden, et al, JAMA, 2002

ВМІ, затлъстяване и асоциирани заболявания

Table 1: Classification of overweight and obesity, hazard ratios for all-cause death and risk of associated disease by body mass index (BMI) for adults 18 years and over

BMI, kg/m ²	Class	Hazard ratio for all-cause death (95% confidence interval)*	Disease risk† by waist circumference	
			Normal‡	Increased‡
18.5-24.9	Normal	1.00	—§	—§
25.0-29.9	Overweight	1.16 (0.96-1.39)	Increased	High
30.0-34.9	Obesity class I	1.25 (0.96-1.65)	High	Very high
35.0-39.9	Obesity class II	2.96 (1.39-6.29)	Very high	Very high
≥ 40	Obesity class III	2.96 (1.39-6.29)	Extremely high	Extremely high

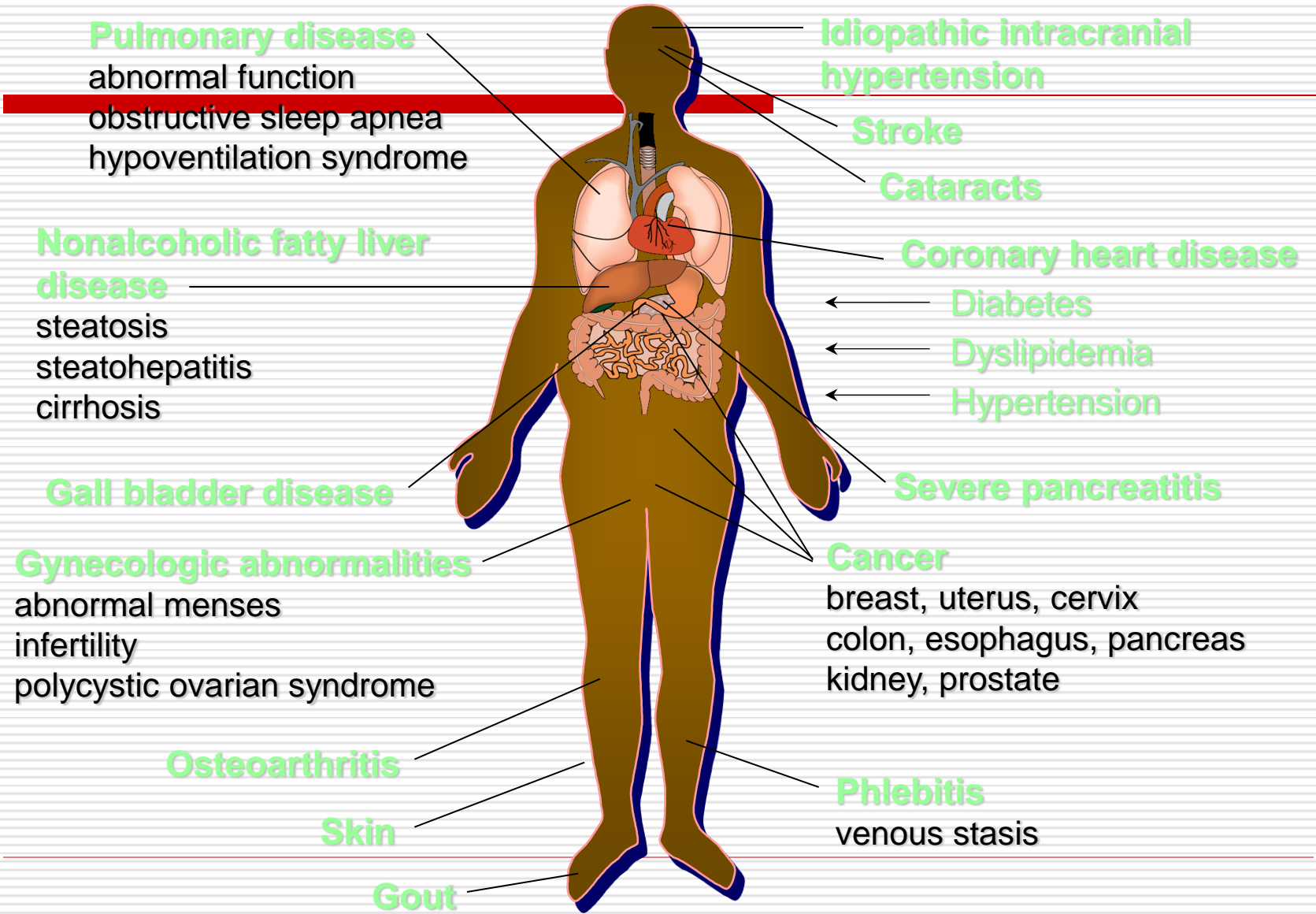
*From reference 4.

†Type 2 diabetes, hypertension and cardiovascular disease. From reference 5.

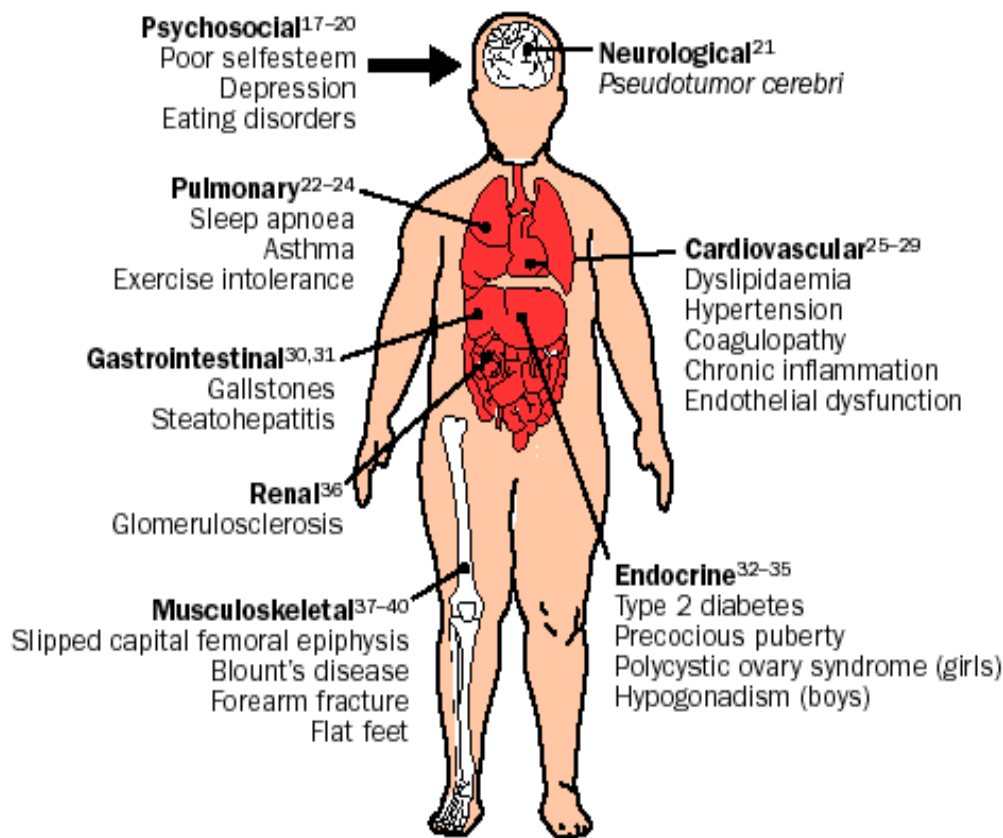
‡A normal waist circumference is ≤ 102 cm for men and ≤ 88 cm for women. An increased waist circumference is > 102 cm for men and > 88 cm for women.

§Reference group.

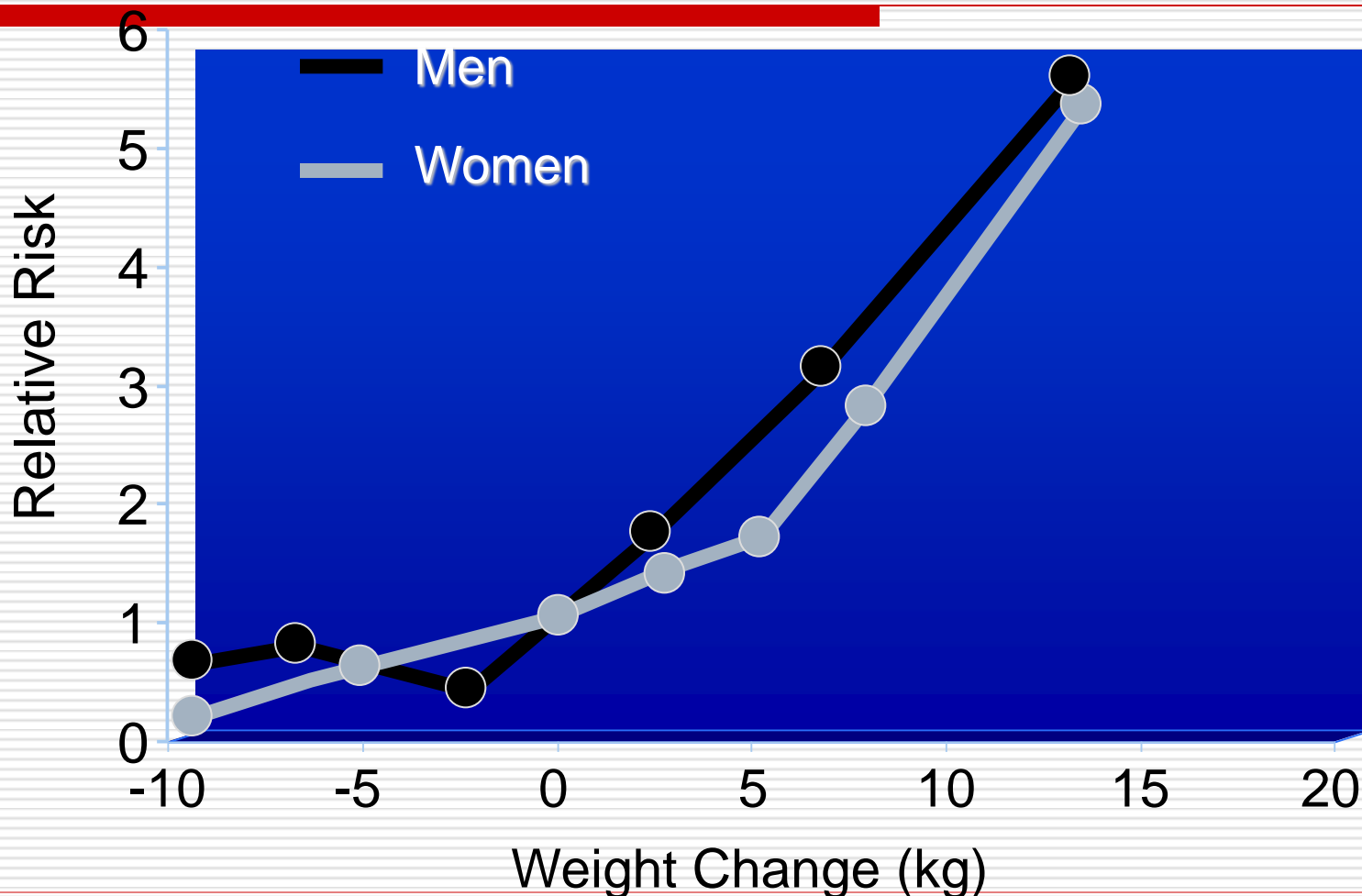
Медицински усложнения при затлъстяването

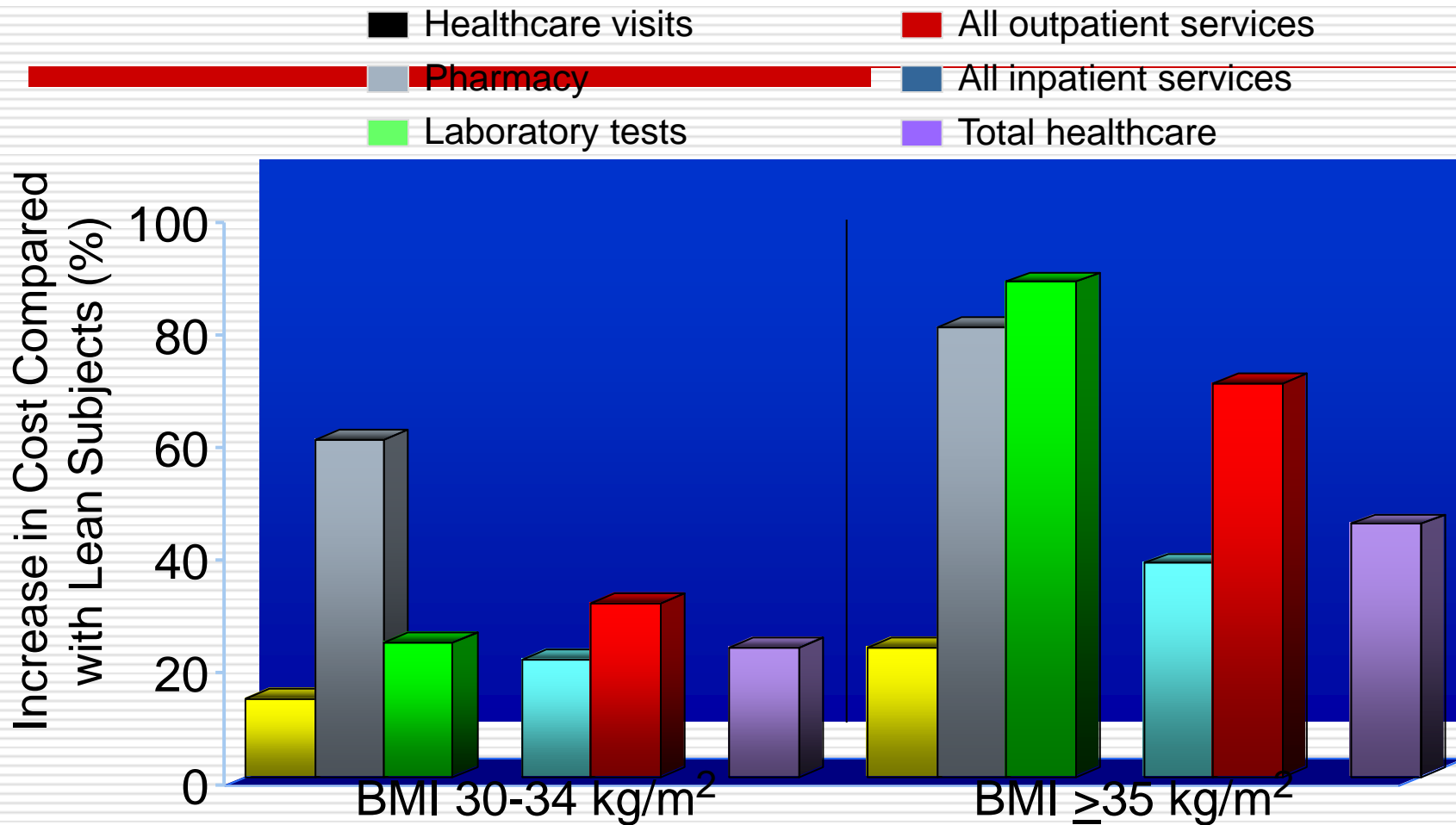
Усложнения на детското затлъстяване

Връзка между увеличаване на теглото при подрастващи и риска от ЗД тип 2

Увеличаване на разходите за здравеопазване при затлъстели срещу такива при слаби хора (BMI <25 kg/m²)*

*HMO Setting: Northern California Kaiser Permanente.

Quesenberry CP Jr et al. *Arch Intern Med.* 1998;158:466-472.

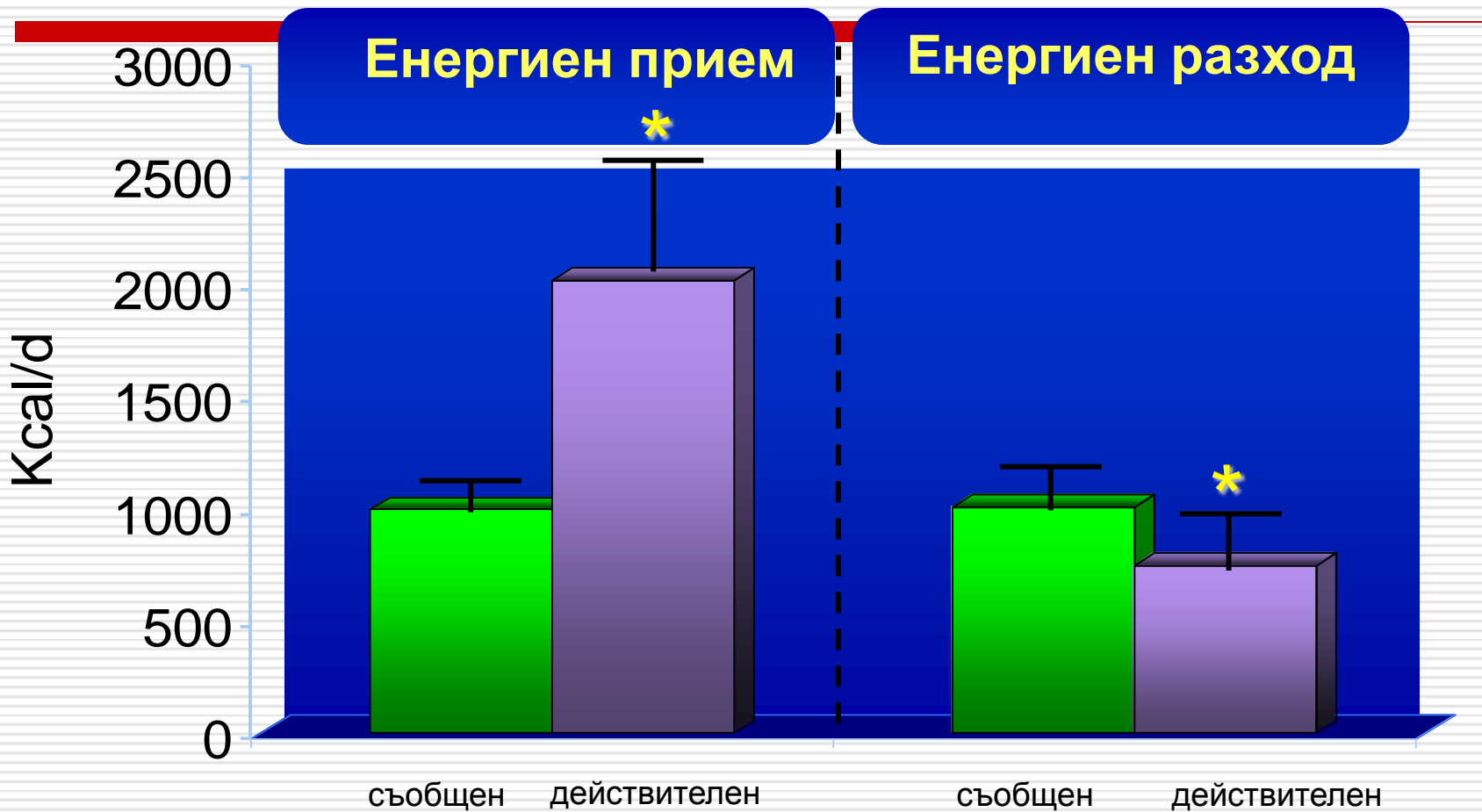
Определени медикаменти могат да причинят увеличаване на теглото

- Психотропни медикаменти
  - Трициклични антидепресанти
  - MAO инхибитори
  - Специфични SSRIs
  - Атипични антипсихотици
  - Литий
  - Специфични антиконвулсанти
- β -адренергични рецепторни блокери

- Антидиабетни медикаменти
  - Инсулин
  - Сулфанилурейни
  - Тиазолидиндиони
- Highly active antiretroviral therapy (HA-ART)
- Tamoxifen
- Стероидни хормони
  - ГКС
  - Прогестерони

SSRI=selective serotonin reuptake inhibitor

Несъответствие между съобщавания и действителен прием и разход на енергия

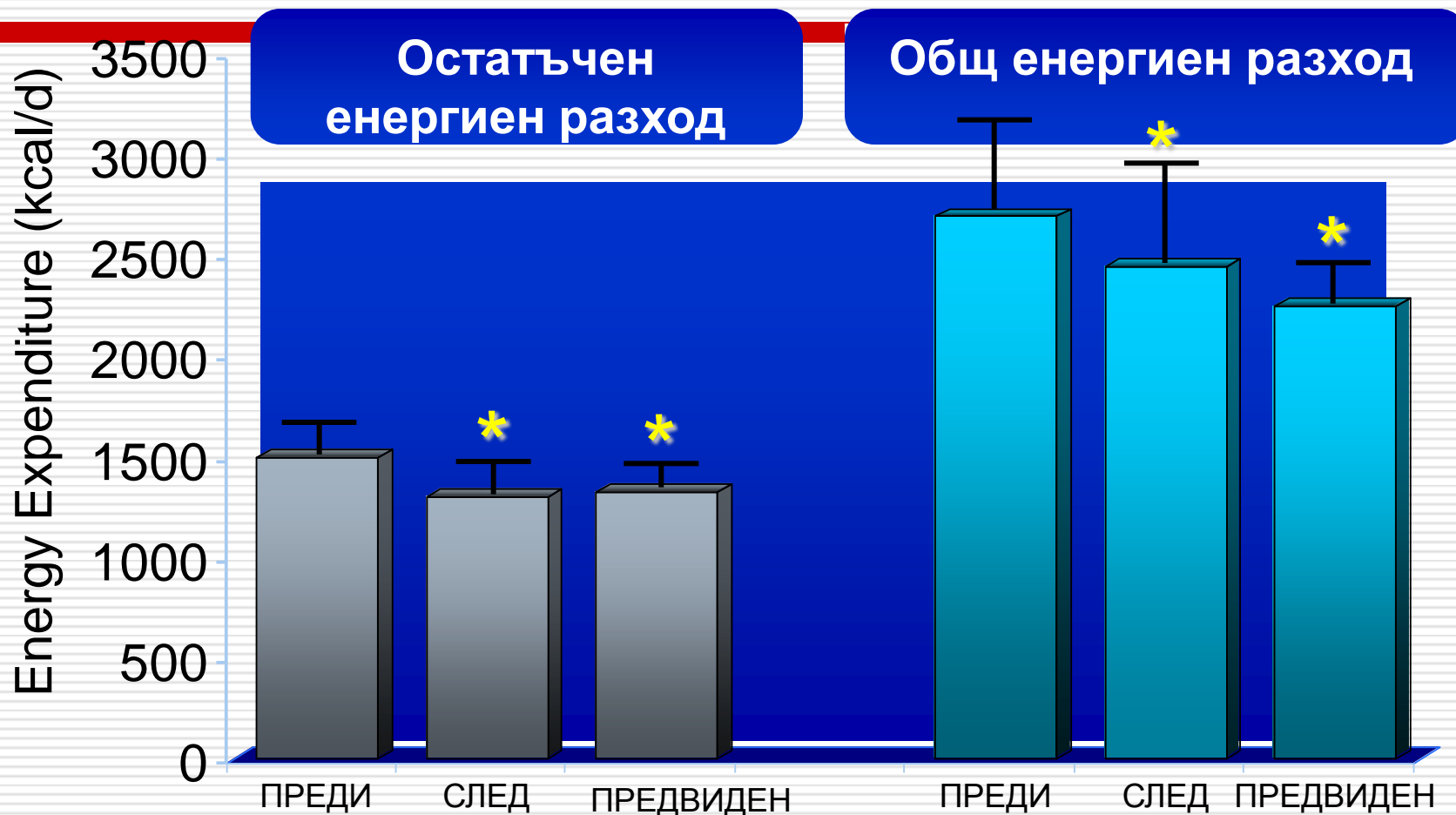
* $P < 0.05$ срещу съобщен

Lichtman et al. *N Engl J Med* 1992;327:1893.

Енергиен метаболизъм преди и след загуба на тегло

Среден BMI редуциран от 31 до 23 kg/m²

* $P < 0.05$ vs before weight loss

Amatruda et al. *J. Clin Invest* 1993;92:1236.

Балансирано Хранене

The eatwell plate

Use the eatwell plate to help you get the balance right. It shows how much of what you eat should come from each food group.

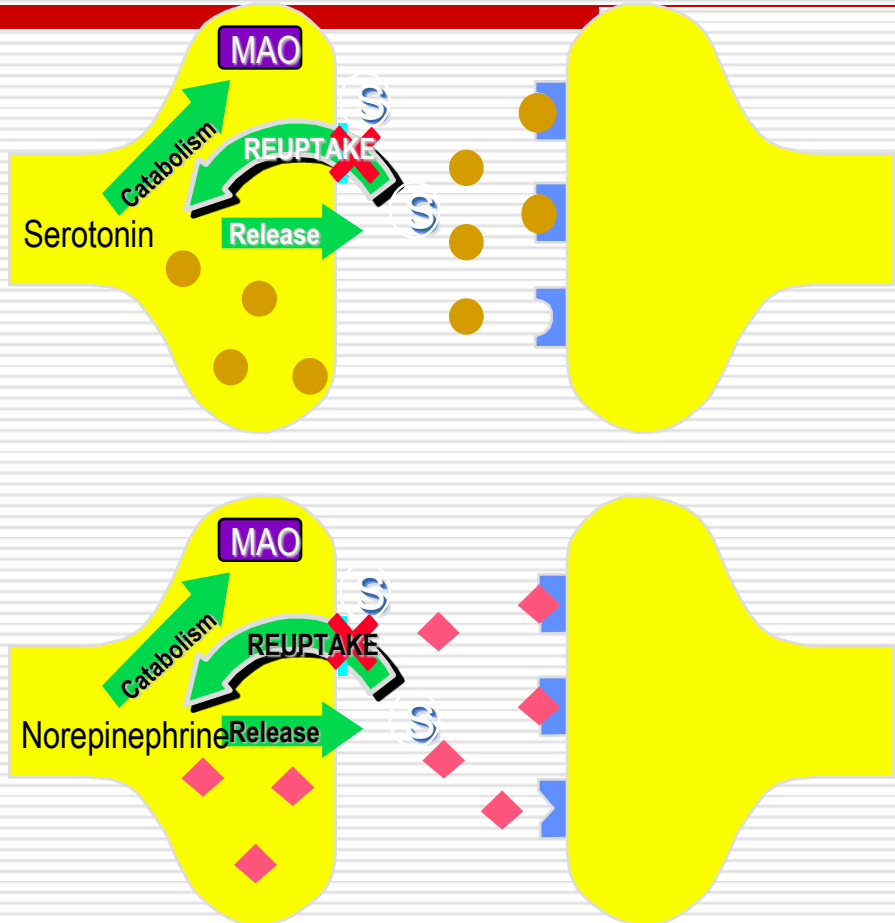

Роля на лекарствата

- Помощни субстанции към “нещо, което трябва да се направи”
  - Не са самостоятелна програма
  - Често са неефективни
-

Механизъм на действие: Sibutramine и активните му метаболити блокират Serotonin и Norepinephrine Reuptake

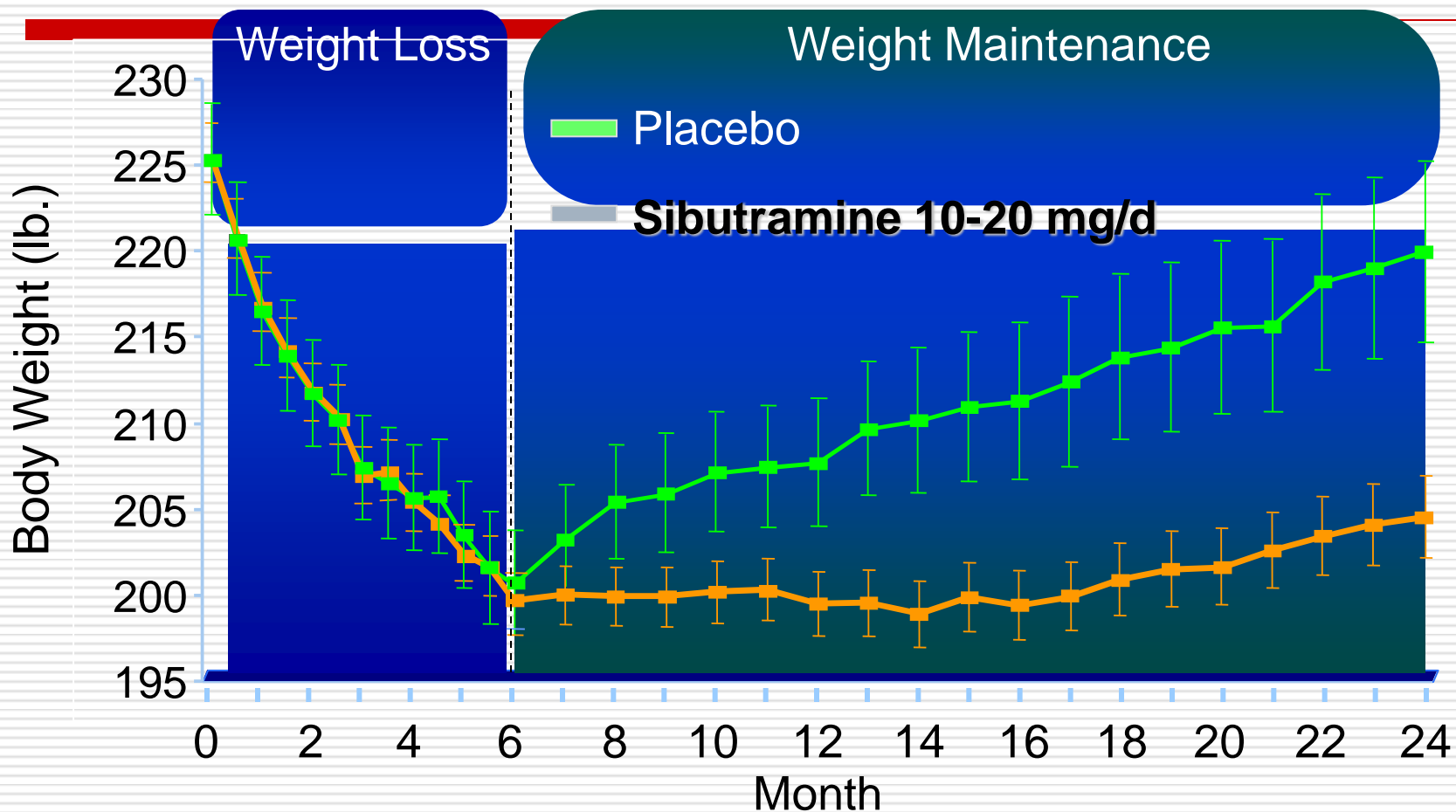

S = sibutramine

◆ = norepinephrine, ● = serotonin

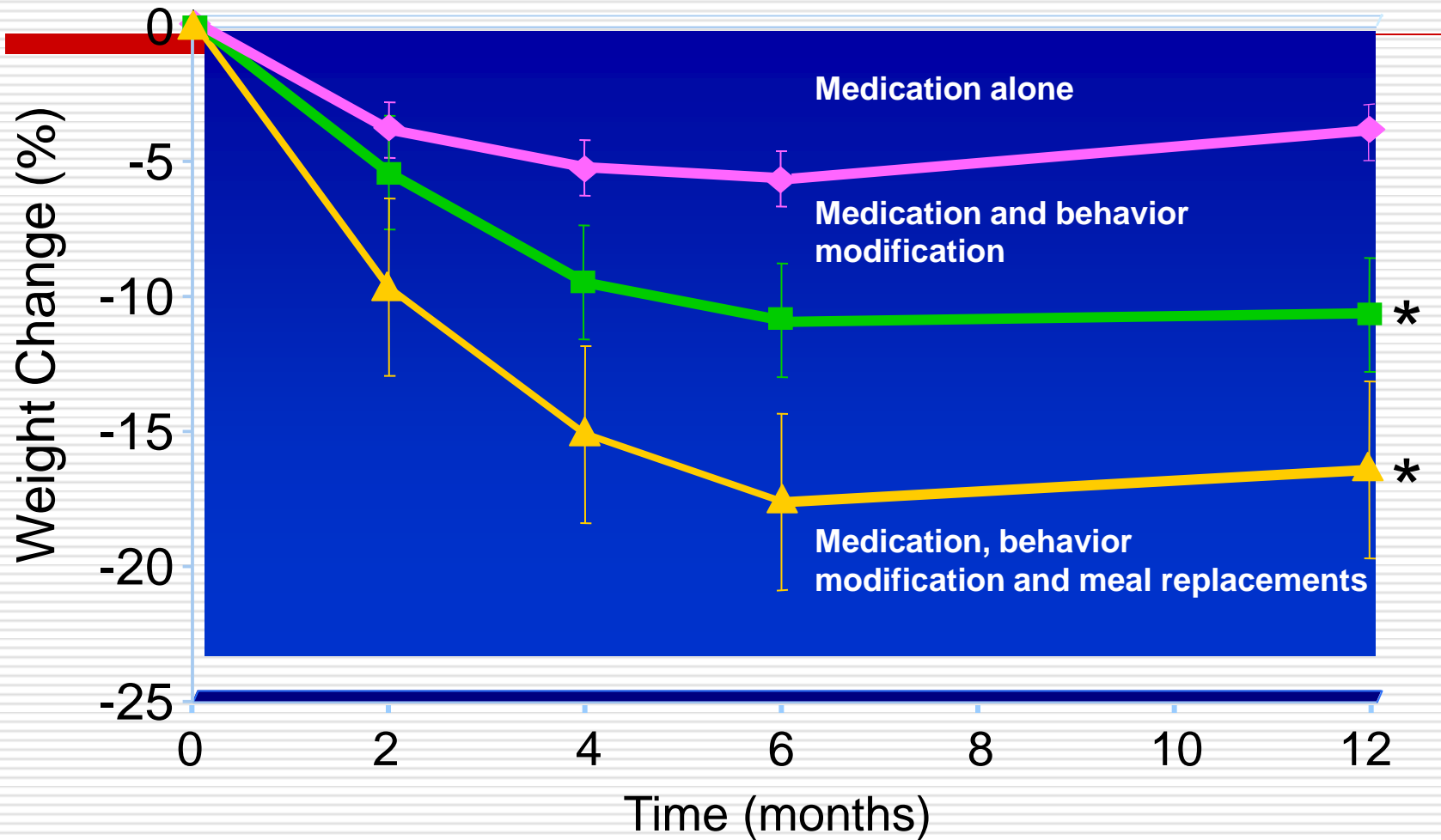
Adapted from Ryan et al. *Obesity Res.* 1995;3 (suppl 4): 553 S-559 S.

Има хора с начален отговор, т.нар. "Initial responders" към Sibutramine, които могат да поддържат загуба на тегло за продължителен период от време

Randomization at 6 months in those with $\geq 5\%$ weight loss.

Адитивен ефект на поведенческа терапия и диета с фармакотерапия при З.

* $P < 0.05$ vs medication alone.

Странични ефекти на Sibutramine

- **Хипертония** - възниква при малко случаи, но трябва да се мониторира АН
  - **Сомнолетност и умора**
  - **Депресивни ефекти** – депресия и rebound ефект на депресия?
  - **ГИ ефекти**: неспокоен стомах, стомашни болки, нарушения в дефекацията
-

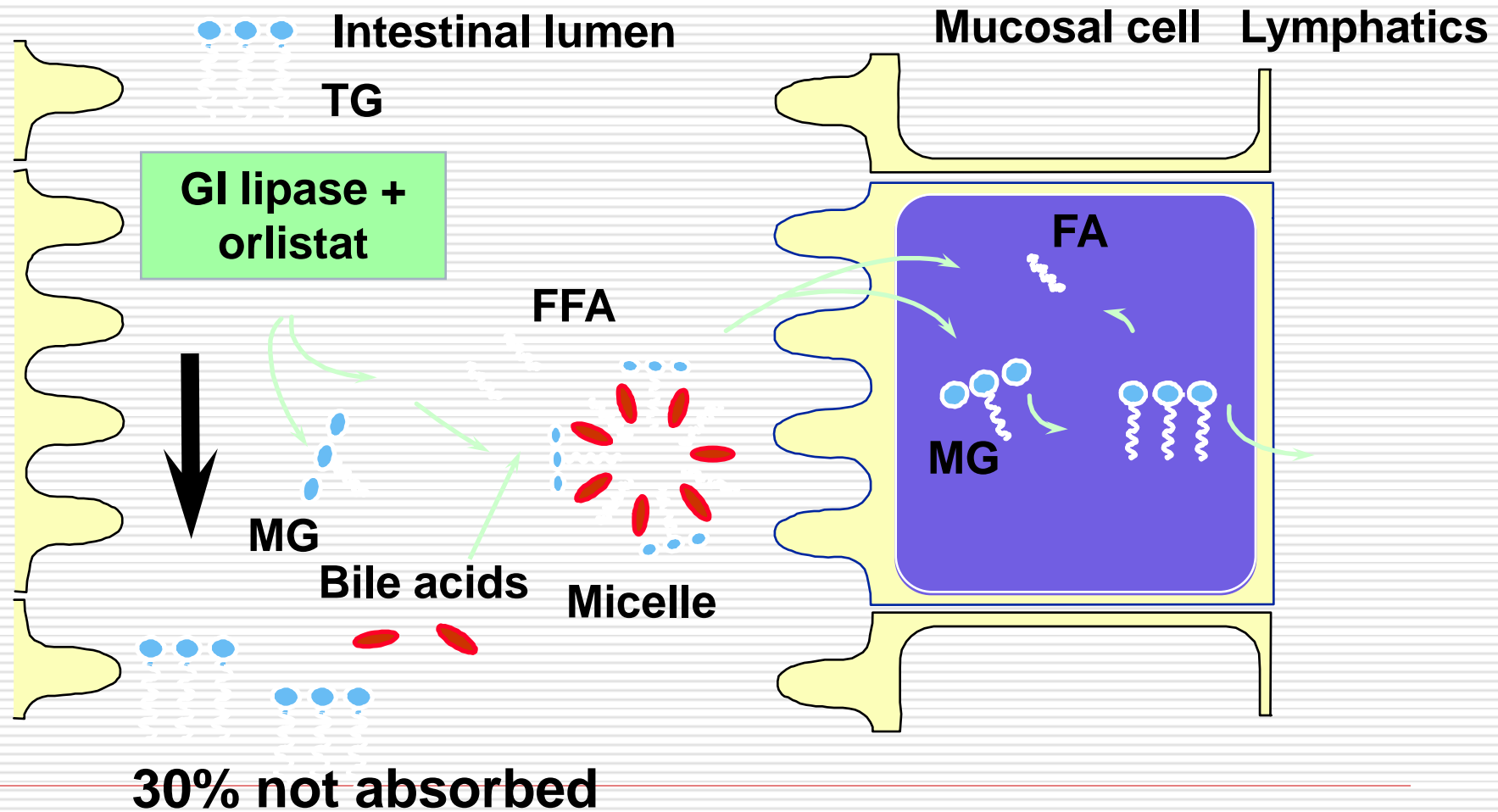

Кои са подходящи за Sibutramine ?

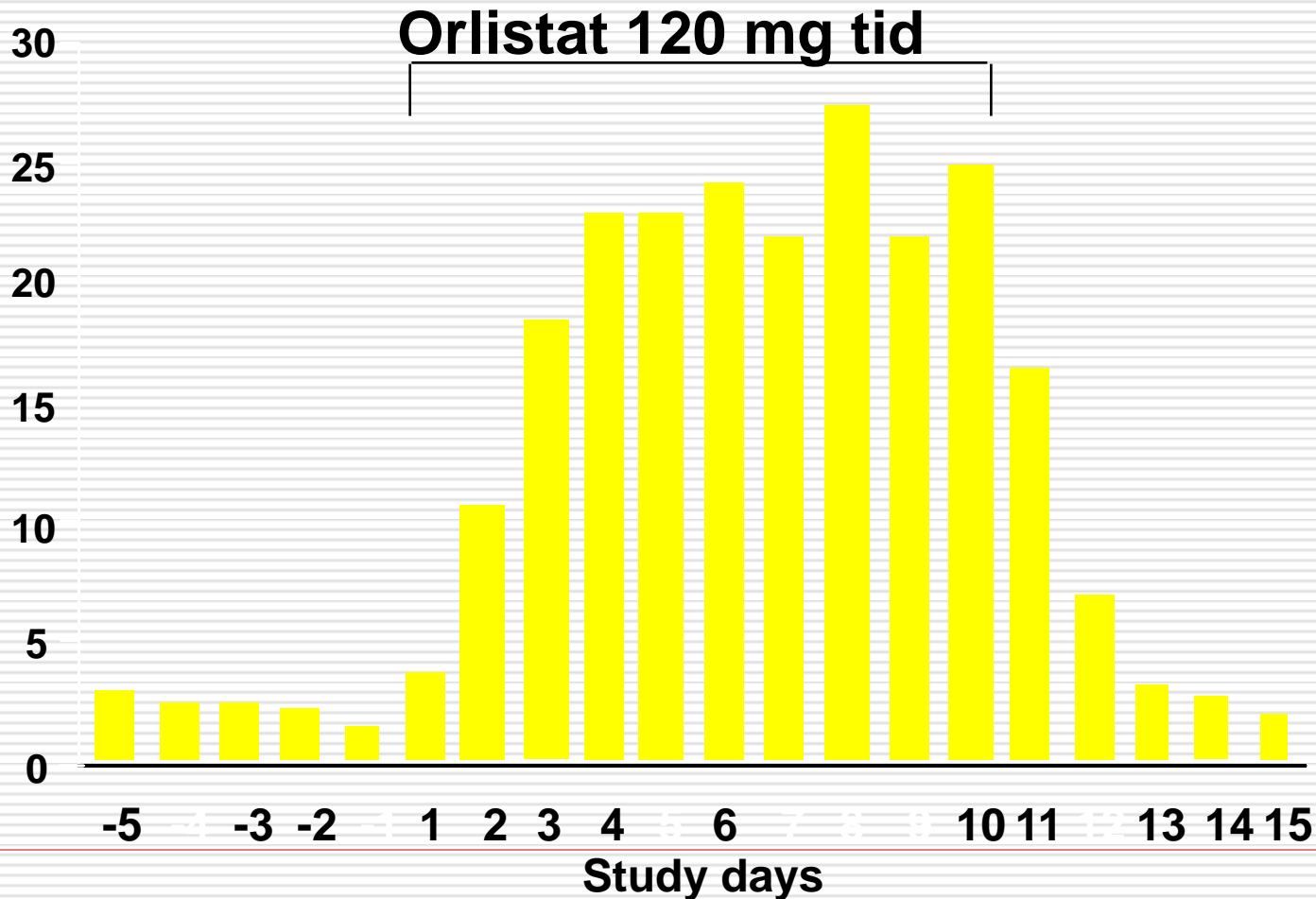
- ❑ Готови за дълготрайна промяна
  - ❑ Одобрени за програма с хранителни и двигателни промени
  - ❑ Нуждаещи се от помощ, за да останат в програмата
  - ❑ **Без лечение със серотонинергични препарати** (Prozac etc.)
  - ❑ Пациенти, борещи се с “вълчи апетит”
-

Orlistat – Механизъм на действие

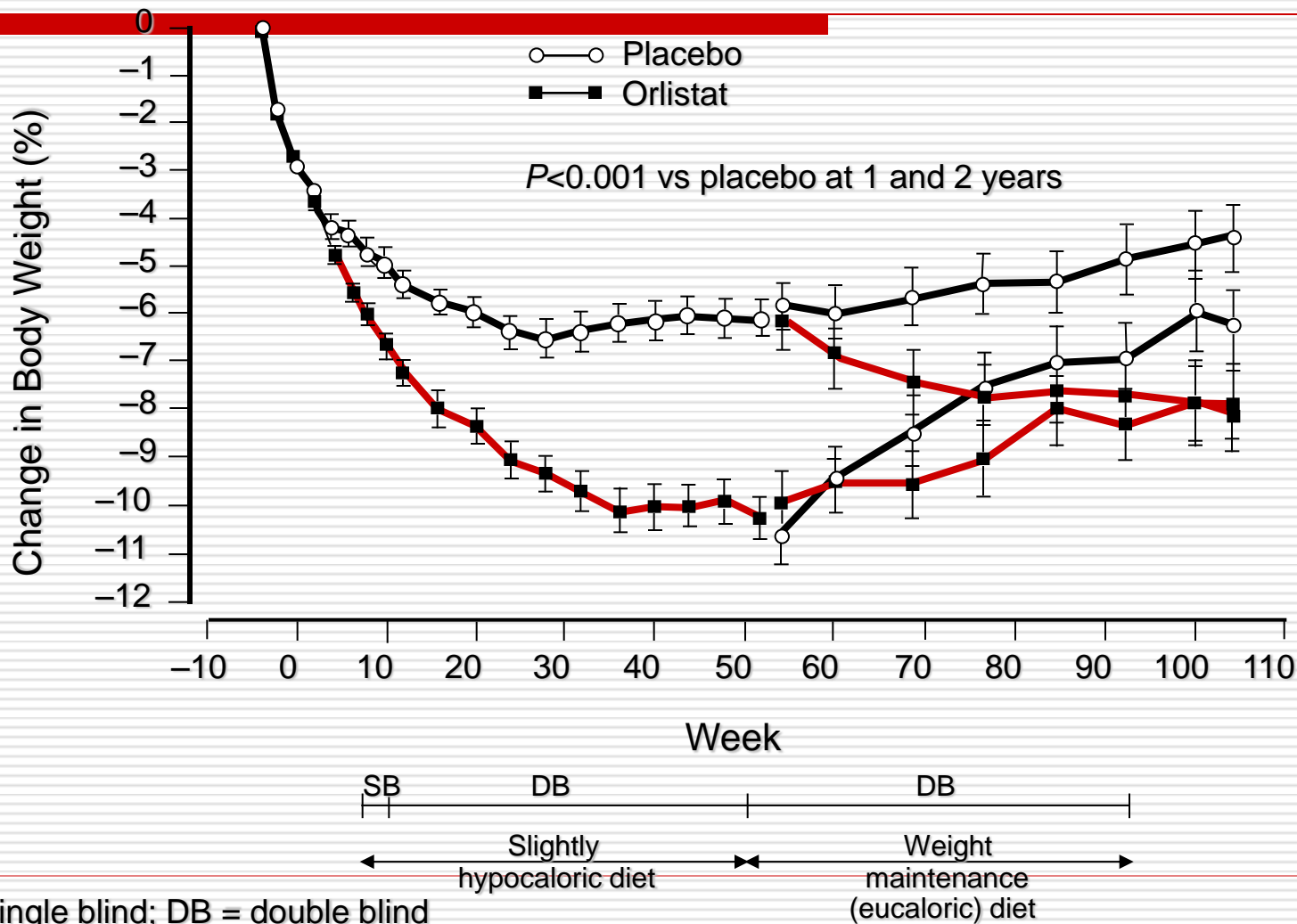

Orlistat инхибира абсорбцията на около 30% от мазнините в храната

Mean faecal fat (g/day)

Orlistat: Загуба на тегло и поддържане над 2 години

SB = single blind; DB = double blind

Adapted with permission from Sjöström L et al. *Lancet*. 1998;352:167.

ГИ странични ефекти и епизоди за 1 година

Adverse Event	One Episode	Two Episodes	≥Three Episodes
	%	%	%
Oily Spotting	17.8	5.9	2.9
Flatus with Discharge	16.8	4.3	2.8
Fecal Urgency	17.2	3.2	1.7
Fatty/Oily Stool	14.5	3.6	1.9
Oily Evacuation	8.7	2.1	1.1
Increased Defecation	8.6	1.4	0.8
Fecal Incontinence	5.6	1.7	0.4

Малко са отказалите се от лечение, поради странични ГИ ефекти
ГИ ефекти най-общо са умерени и бързопреходни
Пациентите с Orlistat трябва да приемат ежедневно мултивитамини

Странични ефекти на Orlistat

- ❑ *Масна малабсорбция*
  - ❑ *Диария* – тежестта ѝ най-общо зависи от количеството, погълнати мазнини
  - ❑ *Фекална инконтиненция*
  - ❑ *Абдоминален дискомфорт*: подуване, болки и др.
  - ❑ *Слаба малабсорбция на мастно разтворими витамини (А, Е)* – може да бъде преодоляна чрез перорален прием
-

Кои са подходящи за Orlistat ?

- Готови за дълготрайна промяна
  - Одобрени за програма с хранителни и двигателни промени
  - Нуждаещи се от помощ, за да останат в програмата
  - *Тези, които са с противопоказания за лечение със Sibutramine: рецидивираща депресия, сериозни ССЗ и др.*
-

Phentermine: Дозировка

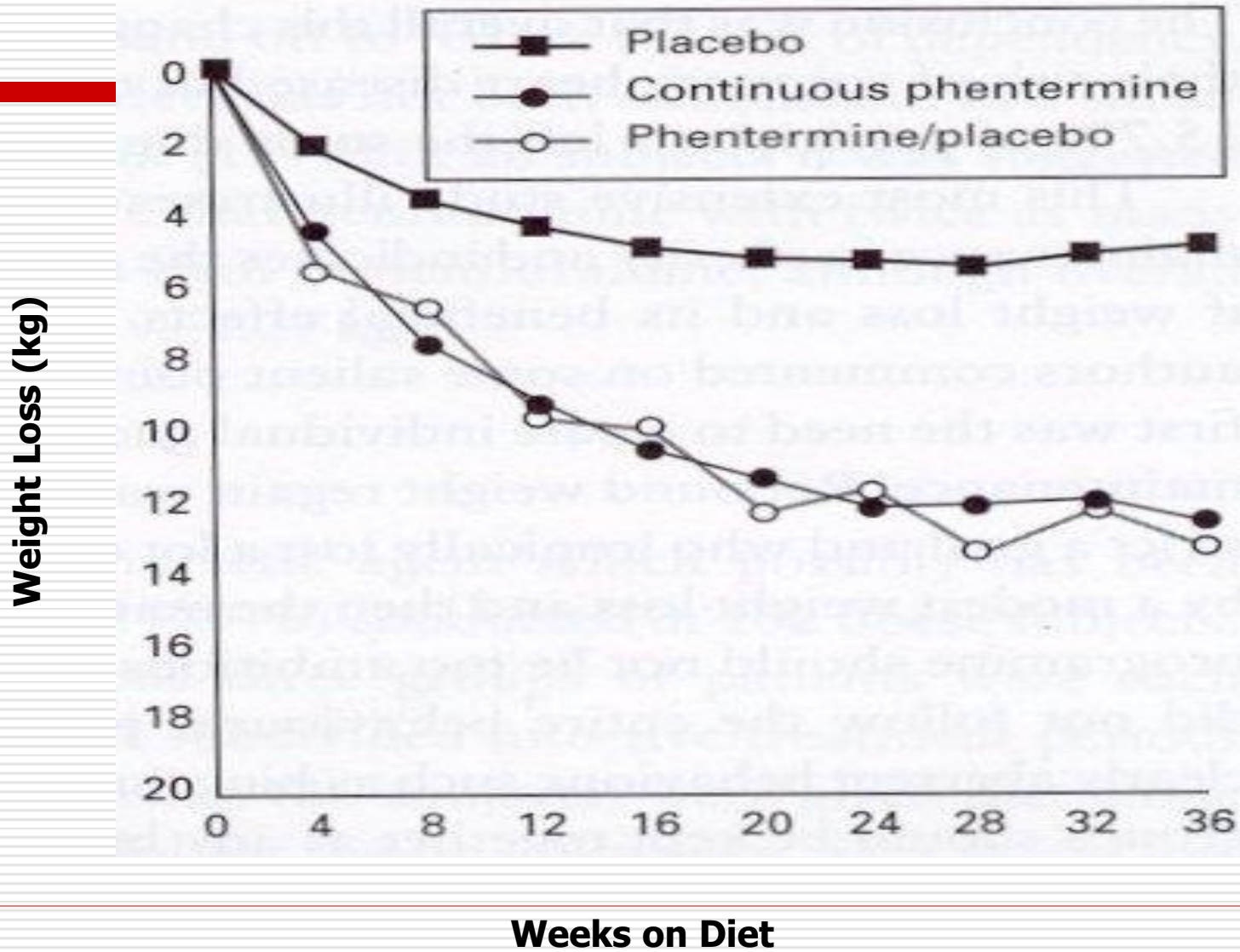
Norepinephrine reuptake inhibitor

□ Дозировка

- За кратко време
  - Толерантността се развива след няколко седмици, след което лекарството трябва да се преустанови
-

Phentermine: Эффективность

Phentermine: Странични ефекти

- Сухота в устата
  - Constipation
  - Нарушения на съня
  - Повишено АН
-

Phentermine: Безопасност

- Възможна е зависимост
  - Може да се повиши АН
-

Ендогенни канабиоидни блокери - Rimonabant и др.

- Счита се, че влияят на хедонистичните/лимбични механизми
  - Загуба на тегло около 10% от началното
  - Опити с животни посочват, че са ефективни в комбинация
-

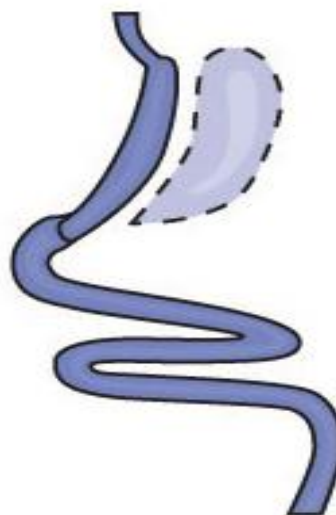
Бариатрична или метаболитна хирургия

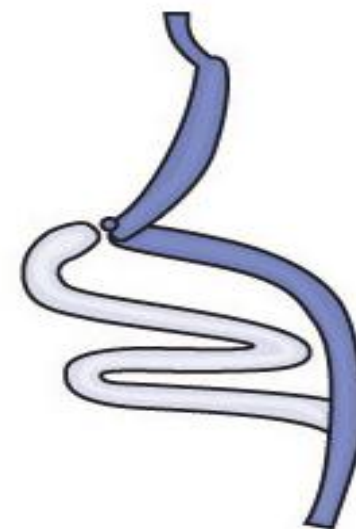
**Adjustable
Gastric Band
(AGB)**

**Roux-en-Y
Gastric Bypass
(RYGB)**

**Vertical Sleeve
Gastrectomy
(VSG)**

**Biliopancreatic
Diversion With a
Duodenal Switch
(BPD-DS)**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!
